

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО ФИЛОСОФИЯ

МОДУЛ 6 - ПСИХОЛОГИЯ НА ЛИЧНОСТТА

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА НА МОДУЛА

Тази програма описва обучението в модул „**Психология на човека**” като част от Профилираната подготовка по философия в 12 клас. Основната цел на модула е задълбочаването на себепознанието на учениците и формиране на нагласи за здравословен начин на живот чрез придобиването на основни теоретични знания за личността, нейната идентичност и развитие и за проблеми, свързани с психичното здраве и някои чести психични разстройства. В този модул се надграждат и задълбочават първоначалните познания по някои психологически теми, включени в програмата по философия за 9 клас, ЗП.

Учебното съдържание е структурирано в **три основни теми** – *Личност и индивидуални различия, Личност и развитие, Психично здраве*. Продължава развиването на всички *основни познавателни и функционални компетентности*, посочени в УП по философия (ЗП), като в този модул специфичен приоритет имат дискуссионните и аргументативни умения и анализът на казуси. Учебното съдържание се разгръща от теория към практика в очакването учениците да приложат придобитите знания и умения за стимулиране на личностното си развитие и за изграждане на свои стратегии за здравословен живот. По такъв начин модулет допринася за тяхното психическо здраве и удовлетворяваща личностна реализация.

Посоченият в началото приоритет на овладяването на умения се проявява в съотношението между броя на часовете за нови знания и за практически дейности и упражнения (Таблица 2) и формите на оценяване (Таблица 3). Така формулираните цели на профилираното обучение по философия в 12 клас, модул „Психология на личността” изискват прилагането на интерактивни методи на преподаване, задачи за структуриране и осмисляне на личния опит и последователно възлагане на разнообразни групови задания.

Теми	Очаквани резултати	Основни понятия
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ		
1.Тема: Личност и индивидуални различия		
1.1. Психологически теории за личността	Знания: Познава алтернативни психологически теории за личността (теории за	личностни черти хуманистични теории

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	<p>личностните черти, хуманистични и социо-когнитивни теории, психоанализа)</p> <p>Умения: Анализира психологическите теории за личността като ги съпоставя според категории като свобода и детерминизъм, наследственост и среда, уникалност и универсалност, активност и реактивност, устойчивост и промяна.</p> <p>Нагласи: Осъзнава значението на психологическите теории за личността за себепознанието и личностното развитие.</p>	<p>социо-когнитивни теории психоанализа темперамент</p>
1.2. Емоции и мотивация	<p>Знания: Познава алтернативни теории за мотивацията (напр. биологични, когнитивни, културни) и емоциите.</p> <p>Умения: Прилага изучените теории за мотивацията при анализ на личен опит и конкретни казуси. Анализира влиянието на биологичните фактори, културата и пола върху интерпретацията и експресията на емоциите.</p> <p>Нагласи: Осъзнава значението на емоциите за човешкото поведение. Оценява мотивацията като фактор за постигане на дългосрочни цели и удовлетвореност от живота.</p>	<p>емоции нагони и инстинкти потребности желания мотиви мотивация себerealизация</p>
1.3. Сексуалност и полови роли	<p>Знания: Познава биологичните, психични и социални аспекти на човешката сексуалност. Разграничава полова идентичност и сексуална ориентация.</p> <p>Умения: Анализира исторически и социални фактори, които влияят върху установяването на половите роли. Изследва предразсъдъци и стереотипи, свързани с половите роли.</p> <p>Нагласи: Осъзнава ролята на сексуалността за личностната идентичност.</p>	<p>полова идентичност сексуална ориентация пол (биологичен, психологичен и социален)</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	Проявява нетърпимост към сексуалното насилие.	
1.4. Познавателни способности и интелигентност	<p>Знания: Познава психологически теории, които изследват основните познавателни процеси. Ориентира се в алтернативни концепции за интелигентността (когнитивна, социална, емоционална и множествена интелигентност).</p> <p>Умения: Изследва с помощта на изучените теории своите индивидуални особености в познавателните процеси и различните аспекти на интелигентността.</p> <p>Нагласи: Осъзнава значението на изследването на познавателните процеси и интелигентността за личностното развитие и професионалната реализация.</p>	<p>интелигентност познание аперцепция мислене памет въображение</p>
2.Тема: Личност и развитие		
2.1. Жизнен цикъл. Познавателно, морално и социално развитие	<p>Знания: Познава психологически теории за интелектуалното, моралното и социално развитие на личността.(Пиаже, Колбърг, Ериксон) Разграничава различните етапи на жизнения цикъл.</p> <p>Умения: Дава примери за характерните особености в развитието на личността в различните етапи на жизнения цикъл. Анализира влиянието на фактори от средата върху аспекти от развитието на личността. Изследва влиянието на семейството и връстниците в процеса на търсене на идентичност в юношеството.</p> <p>Нагласи: Оценява ролята на общуването и езика за развитието на личността.</p>	<p>жизнен цикъл (пренатално развитие бебешка възраст детство юношество зряла възраст старост) морално развитие (предконвенционално, конвенционално и постконвенционално)</p> <p>общуване език</p>
2.2. Екзистенциални ситуации и	Знания:	криза

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

<p>кризи – предизвикателство и справяне</p>	<p>Познава философски и психологически теории, които изследват връзката между смисъл, здраве и себеосъществяване (Камю, Виктор Франкл)</p> <p>Умения: Идентифицира и изразява емоции, породени от преживяването на гранични ситуации (напр. безпокойство, страх). Анализира алтернативни стратегии за справяне с кризи и екзистенциални предизвикателства в произведения на изкуството (напр. литература, кино).</p> <p>Нагласи: Осъзнава потенциала на граничните ситуации за промяна, осмисляне на живота и постигане на себеосъществяване.</p>	<p>справяне страдание и болка страх от смъртта смисъл и безсмислие отговорност</p>
<p>3.Тема: Психично здраве</p>		
<p>3.1. Психично здраве, норма, болест.</p>	<p>Знания: Познава алтернативни концепции за здравето и болестта.</p> <p>Умения: Изследва връзката между личност, социална среда, поведение и здраве.</p> <p>Нагласи: Осъзнава значението на отношенията със значимите хора за психичното здраве.</p>	<p>здраве норма патология диагноза болест, психосоматика</p>
<p>3.2. Психични разстройства</p>	<p>Знания: Ориентира се в причините и симптомите на чести психически разстройства (стрес, тревожност, невроза, хранителни разстройства, депресия, зависимости) и във възможностите на консултацията и терапията за тяхното повлияване.</p> <p>Умения: Анализира влиянието на психичните разстройства върху личността, семейството и обществото. Изследва възможностите за превенция и здравословен начин на живот в личния си опит.</p> <p>Нагласи: Изгражда готовност да помага и да търси помощ при нужда.</p>	<p>стрес тревожност невроза анорексия зависимост психоактивни вещества консултация психотерапия здравословен начин на живот подкрепа</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

ХОРАРИУМ ЗА МОДУЛА

Модулът „Психология на човека” се изучава в 12 клас с хорариум 31 ч.

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания	до 12 часа	до 40 %
За упражнения и практически дейности	до 16 часа	50%
За контрол и оценка (За входно и изходно ниво, ...)	до 3 часа	до 10%

ОЦЕНЯВАНЕ

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки от работа в клас (участие в групови обсъждания и дискусии, практически задания и др.)	40 %
Текущи оценки от домашни работи	10 %
Оценки от работа по проект	30 %
Оценки от контролни работи	20 %

ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Предложените в Таблица 4 дейности дават възможност да се постигнат целите на модула „Психология на човека”, който се отличава с подчертана практическа насоченост и задълбочават усвояването на основните «преносими» познавателни и функционални компетентности, чието

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

изучаване започва в задължителната подготовка по философия в 9 и 10 клас. Посочените дейности се осъществяват систематично през цялата учебна година според годишния план на учителя.

Таблица 4: Дейности в процеса на профилирано преподаване на философия в 12 клас, модул „Психология на човека”

Дейности	ключови компетентности	междупредметни връзки
В класната стая		
Анализ на философски и нефилософски (публицистични, литературни, научен и др.) текстове на български и чужди езици (според профила на училището)	общуване на роден език общуване на чужди езици (според профила на училището)	български език и литература, чужди езици - умения за анализ на текст - посочване на примери от литературата по темите от програмата
Организиране на дискусии и дебати по значими и важни за училищната общност проблеми	общуване на роден език обществени и граждански компетентности	български език/чужди езици - спазване на езиковата норма
Изготвяне на публични презентации на индивидуални и групови изследователски задачи	общуване на роден и чужд език дигитална компетентност инициативност и предприемчивост умения за учене	- спазване на езиковите норми при изложението - използване на ИКТ при търсене на информация и оформяне на презентации - планиране и осъществяване на индивидуални и групови изследователски задачи, работа в екип
Срещи с експерти (психолози, психиатри, консултанти и др.)	общуване на роден език обществени и граждански компетентности инициативност и предприемчивост	
Анализ на произведения на изкуството (картини, филми, видеоклипове)	общуване на роден език културна осъзнатост и творчество умения за учене	литература, история, изобразително изкуство, музика (анализ на разнообразни медии)
Творчески задачи – изработване на колажи, плакати, рисунки, малки театрални форми и др.	културна осъзнатост и творчество	изобразително изкуство, музика – изразяване на философски идеи чрез средствата на изучаваните изкуства

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Индивидуални и групови задачи за структуриране на опита	общуване на роден език обществени и граждански компетентности	
Извън класната стая		
Самостоятелни или групови проучвания в интернет по теми от програмата	общуване на роден и чужд език умения за учене дигитална компетентност обществени и граждански компетентности	- търсене и критична оценка на информация в интернет (на роден или чужди езици)
Посещение на различни институции (консултантски центрове, НПО, тренинг организации)	общуване на роден и чужд език умения за учене инициативност и предприемчивост обществени и граждански компетентности	
Организиране на тренинги за придобиване на различни умения (за здравословен начин на живот, за себепознание)		
Създаване, поддържане и участие във виртуални диалогични пространства (блогове/уикита, форуми и др.)	общуване на роден и чужд език умения за учене дигитална компетентност обществени и граждански компетентности	критично и аргументирано заявяване на лична позиция активно използване на ИТ за публикуване в интернет
Творчески задачи – рисунки, музика, поезия, проза, художествена фотография, компютърна графика, театър и др.	културна осъзнатост и творчество	изобразително изкуство, музика – изразяване на философски идеи чрез средствата на изучаваните изкуства
Дейности на принципа „връстници обучават връстници”	общуване на роден език умения за учене	